A. D. 1927 CURRENDA Nrus I

PISMO URZĘDOWE TARNOWSKIEJ KURJI DIECEZJALNEJ

Piątą rocznica wstąpienia Ojca św. Piusa XI na Stolicę Piotrową

Jak po inne lata tak i w bieżącym roku obchodzić będziemy rocznicę wstąpienia Ojca św. Piusa XI na Stolicę Piotrową.

Niech więc we wszystkich kościołach będzie odprawione nabożeństwo dziękczynne w niedzielę 13 lutego — t. j. suma z kazaniem okolicznościowem i *Te Deum* — a w szkołach i stowarzyszeniach katolickich — gdzie to możliwe — niech będą urządzone obchody, połączone z odpowiedniemi odczytami.

Rekolekcje w roku 1926 odprawili:

J. E. Najprz. Ks. Biskup Dr Leon Wałęga i Najprz. Ks. Biskup Dr Edward Komar. P. T. Kapłani: Adamczyk Józef, Bach Jan, Bardel Józef, Barszcz Józef, Basta Stanisław, Bączewski Stanisław, Białas Wojciech, Bibro Jan, Biliński Andrzej, Birnbaum Leon, Bochenek Jan, Bocheński Józef, Bogacz Andrzej, Brandt Antoni, Brożek Roman, Bryja Józef, Budzik Władysław, Bukowiec Wojciech, Całka Alojzy, Cebula Jan, Chmiel Jan, Chmura Ignacy, Chorążak Antoni, Christ Ernest, Chrobak Walenty, Cierniak Andrzej, Ciszek Jan, Cwynar Józef, Czerw Stefan, Ćwik Michał, Dąbrowski Michał, Dec Jan, Dobrzański Karol, Drożdż Jan, Duchiewicz Roman, Dulian Józef, Duszkiewicz Adam, Dutkiewicz Florjan, Dutkiewicz Stanisław (jun.), Dutkiewicz Stanisław (sen.), Dygoń Franciszek, Dymnicki Wincenty, Działo Antoni, Dziedziak Bernardyn, Dziurzycki Kazimierz, Fasuga Józef, Filipczyk Jan, Florek Marcin, Fortuna Jan, Franczak Józef, Gadowski Walenty, Gajek Józef, Garlik Władysław, Gawenda Antoni, Gawroński Antoni, Gazda Stanisław, Gołąb Andrzej, Górnicki Teofil, Grabowski Józef, Grądziel Józef, Grodnicki Zygmunt, Grotowski Michał, Gruszkowski Michał, Grzyb Michał, Habela Marjan, Halak Piotr, Jachna Wojciech, Jagiełka Jan, Jakus Zygmunt, Janik Antoni, Jarosz Jan (sen.), Jarosz Jan (jun.), Jeż Michał, Kaliciński Józef, Kantor Władysław, Karaś Jan, Karbowski Stanisław, Kędra Władysław, Kiełbicki Franciszek, Kilian Józef, Klamut Michał, Kloch Józef, Kocjan Stanisław, Kokoszka Feliks, Kołacz Piotr, Kopernicki Władysław, Koszyk Wojciech, Kowal Jan, Kozak Kazimierz, Kreszko Karol, Krośniński Józef, Król Stanisław, Kruczek Jan, Kruczek Stanisław (sen.), Kruczek Stanisław (jun.), Kurek Andrzej, Kurek Władysław, Kurmaniak Michał, Kuźniarowicz Franciszek, Lassowski Władysław, Lesiak Juljan, Leśniak Józef, Ligaszewski Ludwik, Ligęza Jan, Lipień Jan, Litwin Kazimierz, Łącki Kazimierz, Łoniowski Jan, Machnik Stanisław, Maciaszek Piotr, Malarkiewicz Klemens, Maryański Józef, Mastalerz Józef, Mazur Kasper, Mazur Ludwik, Mazur Roman, Mendrala Władysław, Michalik Jacek, Miętus Leon, Mika Paweł, Miklasiński Franciszek, Moryl Florjan, Motyka Józef, Mroczek Józef, Mucha Leon, Mysor Władysław, Nalepa

Alojzy, Nawalny Michał, Niedojadło Jan, Nikodem Marcin, Nowak Stanisław, Odziomek Antoni, Oleksik Antoni, Opoka Jakób, Orzech Wojciech, Orzechowski Bernard, Osmólski Władysław, Ostrowieński Wilhelm, Owsianka Michał, Paciorek Jan, Pacocha Adolf, Paczyński Michał, Papież Wojciech, Paryło Franciszek, Pendracki Ludwik, Piotrowski Marceli, Piotrowski Walenty, Prokopek Wincenty, Przewłocki Stanisław, Put Józef, Pykosz Edward, Pyzikiewicz Leon, Rajczak Ignacy, Rejowski Andrzej, Rojek Józef, Rosiek Jan, Rozembarski Jan, Rusin Aleksander, Sadkiewicz Jan, Sandecki Tomasz, Sękowski Andrzej, Sidor Michał, Siemieński Aleksander, Sitko Roman, Skalski Jan, Skopiński Wilhelm, Skórka Augustyn, Słonina Wojciech, Smagała Stanisław, Smółka Ludwik, Solak Jan, Sotowicz Michał, Sroka Michał, Stanczykiewicz Jakób, Stary Franciszek, Stefański Adam, Stosur Jakób, Sulma Franciszek, Sulma Paweł, Syper Stanisław, Szatko Franciszek, Szczerbiński Jan, Szewczyk Józef, Śliwa Stanisław, Świeykowski Bronisław, Tokarz Ludwik, Trojnacki Mieczysław, Trytek Wojciech, Wachowicz Ludwik, Wałęcki Jan, Wilkiewicz Jan, Witkiewicz Ludwik, Włoch Tomasz, Wnęk Adam, Wnękowicz Jan, Wójcik Franciszek, Wójcik Stanisław, Wrębski Ludwik, Wróbel Stanisław, Wszołek Jan, Zabawiński Wojciech, Zachara Jan (sen.), Zalasiński Andrzej.

Waloryzacja i konwersja papierów wartościowych

Wzywamy Wielebnych XX. Proboszczów, aby celem przeprowadzenia waloryzacji i konwersji papierów wartościowych przesłali Kurji Biskupiej wszystkie efekty, a mianowicie:

a) listy zastawne Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie;
b) listy zastawne Banku Krajowego we Lwowie;
c) listy zastawne Banku hipotecznego we Lwowie;
d) książeczki wkładkowe Kas Oszczędności miasta Tarnowa, Krakowa, Przemyśla;
e) ksiażeczki gal. Kasy Oszczędności.

Przy wysłaniu tych efektów należy sporządzić dokładny ich spis, jeden spis zostawić w aktach parafjalnych, drugi dołączyć do przesyłki papierów wartościowych.

Kart wkładkowych Kas Stefczyka przysyłać tu nie potrzeba, lecz należy je zwaloryzować w miejscu. — Tak samo nie trzeba przesyłać obligacyj Kamery nadwornej (Hofkammerobligation), gdyż co do tych obligacyj zawiadomiło Kurję Ministerstwo Skarbu 15 listopada 1926, L. DOP. 3832/V, że ich do wymiany nie przyjmie.

Msze św. na intencję osób wpisanych do diecezjalnego Związku mszalnego

odprawią w I półroczu b. r., t. j. do 30 czerwca 1927 r., następujący P. T. Kapłani:

1. Wątorek Józef, 2. Wcisło Jan, 3. Wcisło Walenty, 4. Weryński Henryk, 5. Węgrzyn Jan, 6. Wieczorek Paweł, 7. Wiejaczka Jan, 8. Wielgus Jan, 9. Wieliński Michał, 10. Wilczeński Jan, 11. Wilczkiewicz Antoni, 12. Wilkiewicz Jan, 13. Wirmański Józef, 14. Witkiewicz Ludwik, 15. Dr Włoch Tomasz, 16. Wnęk Adam, 17. Wnękowicz Jan,

18. Wojtanowski Jan, 19. Wolanin Jan, 20. Wolski Bartłomiej, 21. Wójcik Franciszek, 22. Wójcik Stanisław, 23. Wrębski Ludwik, 24. Wrona Stanisław, 25. Dr Wróbel Stanisław, 26. Wszołek Jan, 27. Wyrwa Jakób, 28. Zabawiński Wojciech, 29. Zachara Jan (jun.), 30. Zachara Jan (sen.), 31. Zając Karol, 32. Zalasiński Andrzej, 33. Dr Zalesieński Stefan, 34. Zapała Melchior, 35. Zaskalski Jan, 36. Zawada Jan, 37. Zieliński Roman, 38. Zima Jan, 39. Zwierz Jan, 40. Adamczyk Józef, 41. Albin Adolf, 42. Babiuch Franciszek, 43. Bach Jan, 44. Badowski Józef, 45. Baliński Franciszek, 46. Bardel Józef, 47. Barszcz Józef, 48. Basta Stanisław, 49. Dr Bąba Józef, 50. Bączewski Stanisław.

* * *

Wymienieni tu P. T. Kapłani zawiadomią Kurję Biskupią, że tę Mszę św. odprawili.

L. 7837/26

Do Kurendy niniejszej dołączamy dla Urzędów parafjalnych ,,Statystykę osób nawróconych'', z prośbą o wypełnienie i przesłanie Kurji Biskupiej.

L. 343

Zapewnienie pomocy materjalnej rodzinom szeregowych służby czynnej

Z Kurji Biskupiej Wojsk Polskich otrzymaliśmy następujące pismo, które podajemy do wiadomości:

(Odpis). *Ministerstwo Spraw Wojskowych, Departament I Piechoty. L. dz. 4179/Pob. Ew. Warszawa, dnia 26 listopada 1926.* — Do M. S. Wojsk. Depart. I Piech. napływają w ostatnich czasach liczne prośby żon szeregowych o zwolnienie ich mężów z czynnej służby przed upływem ustawowego okresu, przyczem jako motyw podawana jest skrajna nędza, w jakiej znalazły się wraz z dziećmi, z chwilą gdy mężowie ich, utrzymujący dotychczas rodzinę jedynie pracą rąk, zostali wcieleni do szeregów.

Załączone do próśb dokumenty stwierdzają istotnie rozpaczliwy stan materjalny takich rodzin (n. p. żona w ciąży i dwoje dzieci bez żadnych środków utrzymania), a pomoc społeczna (gminna) w takich wypadkach nie jest zupełnie zorganizowana lub wyraża się w takich cyfrach jak 8 (ośm) Zł miesięcznie wsparcia.

Fakty te są bardzo liczne i dowodzą, że stosowane dotychczas ograniczenia w możności zawierania małżeństw przez popisowych i poborowych przed odbyciem służby czynnej były niewystarczające i powinnyby być zaostrzone, by uniknąć lekkomyślnego zawierania małżeństw przez poborowych, nie rozporządzających odpowiedniemi środkami materjalnemi, gdyż ustawa o powszechnym obow. sł. wojskowej nie przewiduje żadnych ulg dla mężów i ojców rodzin, ani też nie daje prawa do żadnych świadczeń ze Skarbu Państwa z tytułu i w czasie trwania służby czynnej na rzecz rodziny.

Jednakże dotychczas stosowane ograniczenia nie zostały należycie ocenione ani przez władze administracyjne, ani zwłaszcza przez duchowieństwo, które (jak n. p. Metropolita Prawosławny), wysuwając jako motywy względy natury moralnej — żądały zmniejszenia ograniczeń, a nawet zupełnego ich zniesienia, zapominając o tem, że ograniczenie małżeństw leży nietylko w interesie wojska, co w interesie ogólno-społecznym,

gdyż brak ograniczeń w tym kierunku zwiększy jeszcze bardziej zastępy obywateli znajdujących się bez środków do życia i wywoła konieczność zaopiekowania się społeczeństwa tego rodzaju rodzinami.

Pod wpływem wyżej wymienionych czynników, władze wojskowe zmniejszyły w ostatnich czasach ograniczenia w wydawaniu zezwoleń na małżeństwa, a w najbliższym czasie jest projektowane skreślenie art. 83 ustawy o powsz. obow. sł. wojskowej, wskutek czego poborowi będą mogli zawierać małżeństwa bez jakichkolwiek ograniczeń, co wywoła znaczny wzrost cyfry takich rodzin, które, w razie powołania ich żywicieli do służby czynnej, pozostaną bez jakichkolwiek środków do życia.

Taki stan rzeczy wymaga zorganizowania odpowiedniej pomocy społeczeństwa (gmin), gdyż Minister Spraw Wojskowych, dla braku prawnych podstaw, nie może udzielać żadnych ulg szeregowym, których rodziny pozostają bez środków do życia, a pozostawienie ich własnemu losowi nie może być tolerowane, tak ze względów społecznych, jak też i ze względów ludzkości.

Proszę zatem o poczynienie odpowiednich kroków, zmierzających do zapewnienia pomocy materjalnej rodzinom, których ojcowie względnie mężowie odbywają czynną służbę wojskową, oraz o powiadomienie mnie o swem stanowisku, jakoteż o ewent. wydanych w tej sprawie zarządzeniach.

W imieniu Ministra Spraw Wojsk. — II Wiceminister: (—) *Fabrycy*, Generał Brygady

Nowa ustawa stemplowa

Od dnia 1 stycznia 1927 weszła w życie nowa ustawa o opłatach stemplowych (Dz. U. Rzp. P., Nr. 98 ex 1926, poz. 570).

Duchowieństwo obchodzić mogą następujące artykuły:

Art. 16. Wolne są od obowiązku uiszczenia procentowej opłaty stemplowej od pisma, stwierdzającego umowę obustronnie obowiązującą, fundacje, zakłady i zrzeszenia, prawnie istniejące i posiadające siedzibę w Polsce, których zadanie stanowi wyłącznie wykonywanie kultu religijnego, albo działalność naukowa, oświatowa lub dobroczynna.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych może przyznać powyższe uwolnienie również fundacjom, zakładom i zrzeszeniom tego rodzaju, mającym siedzibę zagranicą.

Kontrahent, zawierający umowę z osobą wolną od obowiązku uiszczenia opłaty, ma uiścić połowę opłaty, jeżeli sam nie jest zwolniony od obowiązku uiszczenia.

Art. 34. Prawo Państwa do żądania opłaty stemplowej przedawnia się z upływem lat pięciu. Termin pięcioletni biegnie od dnia, w którym opłata ma być uiszczona. Przedawnienie nie biegnie w czasie wykonywania umowy.

Bieg przedawnienia przerywa się przez wszelkie czynności urzędowe, odnoszące się do wymiaru lub uiszczenia opłaty, o ile podatnik został o tych czynnościach urzędownie zawiadomiony. Od dnia zawiadomienia liczy się nowy okres pięcioletni.

Art. 142. Wolne są od opłat stemplowych podania:

1) zawierające wnioski w sprawach publicznych albo wiadomości, udzielone w sprawie publicznej w myśl obowiązującego przepisu lub na żądanie władzy; w szcze-

gólności wolne są od opłat stemplowych podania w sprawach budowy szkół, regulacji rzek, zabudowania górskich potoków, meljoracyj rolnych, budowy mostów i t. p.;

2) tyczące się wyborów do Sejmu i Senatu, do ciał reprezentacyjnych samorządowych i do komisyj podatkowych;

3) w sprawach służby wojskowej, osobistych świadczeń wojennych i obowiązku odstępowania na rzecz Państwa zwierząt pociągowych i wozów;

4) osób, odznaczonych za zasługi publiczne, jeżeli podanie tyczy się odznaczenia;

5) osób, które pozostają lub pozostawały w służbie Państwa, związków komunalnych lub innych związków przymusowych, oraz członków rodzin tych osób — w sprawach, tyczących się stosunku służbowego, jak również podania o posady w urzędach państwowych;

6) w sprawach nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej;

7) tyczące się ustawowo nakazanych zwolnień, obniżek lub odroczeń w zakresie danin publicznych;

8) o zwrot daniny publicznej, nienależnie pobranej, jeżeli ją uiszczono bez wymiaru urzędowego, lub w kwocie wyższej niż ustalona urzędownie;

9) w sprawie nadania ziemi na mocy ustawy o wykonaniu reformy rolnej, nadania ziemi żołnierzom wojska polskiego lub inwalidom wojennym, jako też w sprawach, tyczących się pomocy kredytowej dla osadników i reemigrantów;

10) w sprawie przymusowego wywłaszczenia na użytek publiczny, jak również w sprawie przejęcia przez Skarb Państwa nieruchomości na cele parcelacji i osadnictwa, wnoszone przez osoby, których majątek ulega wywłaszczeniu lub przejęciu;

11) tyczące się ubezpieczeń przymusowych;

12) w sprawach, należących do zakresu działania Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i podwładnych temuż Ministerstwu urzędów, o ile zawierają prośbę o pracę, ochronę lub opiekę, albo zgłoszenie zapotrzebowania pracowników, lub o ile tyczą się rejestracji związków zawodowych i pracowniczych kas przezorności, jak również w sprawach, tyczących się umów zbiorowych;

13) wnoszone przez spółdzielnie i przez związki rewizyjne do Rady Spółdzielczej w zakresie jej właściwości, jako też wnoszone przez związki rewizyjne do innych władz państwowych w sprawach spółdzielni;

14) tyczące się spraw, należących do zakresu działania instruktora stowarzyszeń przemysłowo-rzemieślniczych;

15) tyczące się czynów, za które grozi kara, przewidziana w kodeksie karnym albo w przepisach administracyjnych lub skarbowych, w szczególności też występków i wykroczeń służbowych;

16) tyczące się nabycia i utraty obywatelstwa drogą opcji, opartej na traktacie międzypaństwowym;

17) osób, których stan niezamożności jest niewątpliwie znany urzędowi, mającemu załatwić podanie, jeżeli uiszczenie opłaty nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego;

18) osób, dotkniętych klęską żywiołową, o zapomogi lub ulgi;

19) w sprawach pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych na skutek działań wojennych;

20) wnoszone na mocy ustawy o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek (Dz. U. R. P. z r. 1920, Nr. 24, poz. 143): w sprawie świadczeń przymusowych, wywłaszczenia lub regulacji działek budowlanych;

21) w sprawach publicznych zgromadzeń i wykładów;

22) o zezwolenie na urządzenie widowiska lub koncertu publicznego, jeżeli dochód jest przeznaczony w całości na cele społeczne, oświatowe lub kulturalne;

23) o wydanie świadectw, których posiadanie jest nakazane przez obowiązujące przepisy ze względów publicznych, świadectw szczepienia ospy oraz świadectw ubóstwa;

24) o zezwolenie na przekazanie waluty obcej zagranicę, jeżeli kwota, która ma być przekazana, nie przewyższa 200 Zł;

25) o wydanie wyciągów i innych świadectw z akt stanu cywilnego;

26) o zaświadczenie na wtóropisie, odpisie lub tłumaczeniu (art. 3), iż opłatę od pisma pierwszego uiszczono.

Art. 144. Uwolnienie osobiste od opłat, przewidzianych w rozdziale niniejszym, służy:

1) Skarbowi Rzeczypospolitej oraz osobom, wymienionym w art. 16;

2) związkom komunalnym i innym związkom przymusowym na obszarze Rzeczypospolitej;

3) kościołom i gminom wyznaniowym, przez Państwo Polskie uznanym;

4) Bankowi Polskiemu;

5) gminnym kasom pożyczkowo-oszczędnościowym;

6) państwom obcym — z zastrzeżeniem wzajemności.

Uwolnienie, służące fundacjom, zakładom i zrzeszeniom (punkt 1), tyczy się również podania o zatwierdzenie statutu.

Art. 145. Tytułem opłaty od podania należy uiścić zasadniczo:

1) w każdym wypadku 3 Zł;

2) po 50 gr od każdego załącznika, jako też od każdego dalszego egzemplarza lub odpisu podania, wraz z niem złożonych. Opłata od załącznika należy się bez względu na to, czy jest nim oryginał czy odpis i czy od niego uiszczono już poprzednio jakąkolwiek opłatę, czy nie uiszczono. Jeżeli jednak załącznikami do podania są papiery wartościowe, to nie podlegają opłacie jako załączniki.

Podanie ponowne, przy którem jedynie zostają złożone załączniki, potrzebne do załatwienia pierwszego podania, nie podlega opłacie; od załączników opłaca się jednak po 50 gr od sztuki.

Art. 154. Świadectwa, wydawane przez urzędy państwowe, nie wyłączając sądów i notarjuszów, podlegają zasadniczo opłacie w wysokości 3 Zł.

Świadectwa szkolne, dowody osobiste, zawierające zezwolenie na wyjazd zagranicę, protesty weksli, czeków i innych dokumentów, sporządzane przez urzędy pocztowe, jako też świadectwa, wydawane w postępowaniach, wymienionych w art. 141, nie podlegają opłatom stemplowym, przewidzianym w ustawie niniejszej.

Art. 155. Wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego (z ksiąg metrykalnych) podlegają od każdego zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci:

a) opłacie w wysokości 3 Zł, jeżeli są wydawane poza obszarem, na którym obo-

wiązuje kodeks cywilny niemiecki, o ile koszty utrzymania urzędu stanu cywilnego ponosi Państwo;

b) opłacie w wysokości 1 Zł w innych wypadkach.

Wolne są od opłaty — pod warunkiem wzajemności — wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, tyczące się wymienionych w art. 88 osób urzędowych, wchodzących w skład przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych oraz członków ich rodzin.

Zmiany wśród Duchowieństwa

Odznaczeni Rokietą i Mantoletem: ks. Michał Wieliński, proboszcz w Porębie S. i ks. Florjan Moryl, proboszcz w Pilźnie. Exposit can.: ks. Jan Starzak, proboszcz w Jodłowej.

Zamianowani w dekanacie bieckim: ks. Ludwik Wachowicz, proboszcz w Szymbarku, wicedziekanem, a ks. Jan Wilkiewicz, proboszcz w Kobylance, notarjuszem.

Instytuowani: ks. Michał Ćwik na probostwo w Słupcu, ks. Tomasz Sandecki na probostwo w Chełmie.

Proboszczem usuwalnym zamianowany w Smęgorzowie ks. Stanisław Skirło, wikarjusz ze Słopnic Król.

Przeniesieni XX. Wikarzy: ks. Jozef Grądziel z Jazowska do Pilzna, ks. Stanisław Wrona z Pilzna do Jazowska, ks. Jan Kozioł z Tymbarku do Muszyny.

Z KURJI BISKUPIEJ

W Tarnowie, dnia 22 stycznia 1927

Ks. Roman Sitko
kanclerz

† LEON
Biskup

Nakładem Kleru Diecezjalnego Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie

pomocy Państwa;

b) opłacie w wysokości 1 Zł w innych wypadkach.

Wolne są od opłaty — pod warunkiem wzajemności — wyciągi i inne świadectwa z ksiąg stanu cywilnego tyczące się wymienionych w art. 88 osób uprzywilejowanych, wchodzących w skład przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych oraz członków ich rodzin.

Zmiany wśród Duchowieństwa

Odznaczeni Rokietą i Mantoletem: ks. Michał Wroński, proboszcz w Prądnie S..., ks. Filipek Józef, proboszcz w Pilźnie. *Expositorio c. k.:* ks. Jan Marek, proboszcz w Jodłowej.

Zamianowani: w dekanacie łużnejskim ks. Ludwik Wróblewicz, proboszcz w Szymbarku, wicedziekanem, a ks. Jan Wiktorski, proboszcz w Kobylance, notarjuszem.

Instytuowani: ks. Michał Król na grybowskie probostwo, ks. Tomasz Sandecki na probostwo w Cieklinie.

Prebendarzem duchownym zainstalowany w Żmigrodzie ks. Stanisław Wątroba, wikarjusz ze Słopnic Król.

Przeniesieni XX. Wikarjusze: ks. Józef Gródek z Jazowska do Pilzna, ks. Stanisław Wrona z Pilzna do Jazowska, ks. Jakób Kowal z Łabowej do Muszyny.

Z KURJI BISKUPIEJ

W Tarnowie, dnia 25 stycznia 1927.

† LEON
Biskup

Ks. Roman Sitko
kanclerz

Nakładem Kurji Diecezjalnej. — Drukarnia Zygmunta Jelenia w Tarnowie.